

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Ne dajmo se!

Ne dajmo se ustrahovati življenjskim težavam. Življenje obstoji v premagovanju križev in težav. S tem se urimo in krepimo. Nikar ne mislimo, da bi moglo biti najmanjše koristno dejanje kdaj brez uspeha. Poglejmo nazaj v življenje: kolikokrat je navidez malenkostna stvar odločilno vplivala na celo naše življenje. Toda tega vpliva ni povzročila ona malenkost sama. Taka malenkost je le končni članek v celi verigi napornih ali izgubljenih ur. Slučajno nas sreča znanec in pove, to je poceni napredaj, ta služba se oddaja. Gremo in kupimo, ali vložimo prošnjo ter dobimo službo, s čimer dobi pogosto celo življenje novo smer. Slučajno? Ne, prijatelj dragi, slučaja v življenju ni, vsi dogodki na svetu so posledice gotovih vzrokov. Da smo »slučajno« napravili ugodno kupčijo, smo morali že leta in leta varčevati in umno gospodariti. Da smo »slučajno« dobili dobro službo, smo morali leta in leta študirati, se vaditi prijetnega nastopa, prijaznega obnašanja, spoznavanja ljudij, treznosti, vztrajnosti itd. Če smo bili »slučajno« brez denarja, ko se je ponudila ugodna prilika za nakup, če smo se »slučajno« oglasili prepozno za službo, nas ni doletelo nič nenavadnega. Samo tisti nešteti »ficki«, ki smo jih po nepotrebnem napravili tekom let, samo prelenarjene ure in na leta gojena netočnost so se maščevale nad nami. Ker smo slabo gospodarili s časom in denarjem, — ker nismo varčevali z enim ali drugim, zato nam ga je zmanjkalo v odločilnem trenutku.

Spoznajmo to notranjo vzročno zvezo med vzroki in posledicami, med svojimi napakami ter križi in težavami, ki nas doletujejo v življenju, in ne dajmo se premagati obupnosti, slabi volji, otožnosti in lenobi. Če bomo zbirali kot čebela en trenutek premišljenega dela za drugim, moramo končno doseči primeren uspeh. To je tak neovrgljiv naraven zakon, kot da voda teče nizdol, kot da se vrstita dan in noč, leto in zima itd.

Ne dajmo se premagati malodušnosti tudi v javnem življenju, kjer vlada isti zakon. Nikar ne mislimo, da zato nimamo nobene bodočnosti v javnem življenju, ker imajo nasprotniki v deželni zbor — en glas večine. Nikar vendar ne mislimo, da nam ni mogoče nič delati, nič vplivati na razvitek, na napredovanje življenja, če imajo politični nasprotniki v občini ogromno večino. Nikar ne mislimo, da se nam nudi možnost za spremembo političnih razmer samo vsakih 6 let, pri volitvah. Izid volitve je samo posledica onih 6 let pred volitvami. Pa če tudi nismo prodrli, še vedno ni izgubljeno naše delo. Če se ne pozna pri političnem delu za državni zbor, se pozna pri deželnozborni politiki, če ne tu, vpliva na občino, če tudi tu ne odloči, vpliva gotovo na naše gospodarstvo in pospešuje napredek naše osebnosti.

Ne dajmo se torej! Malodušnost je najhujši človekov nasprotnik. Ne udajmo se ji! Postavimo si spočetka manjše cilje, ki so izvršljivi in dosegljivi še danes, še ta teden, še letos. S tem dobimo pogum in sposobnost za dosego višjih ciljev.

Gospodarska sposobnost kranjskega farovža.

Ribnikarjeva zadeva nam je pokazala moralno propadanje klerikalne politike, Šukljeta knjiga dokazala bankrot deželnega gospodarstva klerikalcev. Zanj je dvodnevno zasedanje pa nam je pokazalo gospodarsko nesposobnost kranjskega farovža za reševanje — kmečkega vprašanja. To spričevalo je dala farovžu klerikalna večina v deželni zbornici s tem, da je »v varstvo zadružništva« dovolila, da prevzema dežela za zadrage neomejeno jamstvo. Ker kakšno gospodarstvo ne ki potrebuje neomejenega deželnega jamstva? Pač brezdvomno gospodarstvo, ki je na robu propada in na višku nesposobnosti. To gospodarstvo, klerikalno zadružništvo, pa nosi po vsej krivici firmo, do katere nima pravice niti po namenu niti po

obsegu. Ima firmo kmečkega zadružništva, pa ni nič drugega, kot farovško zadružništvo; hlini namen povzdige kmečkega stanu, pa ima edini namen utrditev farovškega vpliva s pomočjo kmetovega denarja. Kaj postane v farovških očeh kmet, ki si upa pri takšni »kmečki« zadruzi s sedežem v župnišču zahtevati točnega nadzorstva, pametnega gospodarstva? Z »liberalcem« ga začno zmerjati.

Če sedaj zahteva to falitno farovško zadružništvo neomejenega deželnega jamstva, si daje s tem samo spričevalo o svoji popolni nesposobnosti. Ker temeljno načelo vsakršnega zdravega gospodarskega podjetja mora biti, da je zmožno samo sebe vzdrževati. Lahko govorimo o podpiranju umetnosti, šolstva, toda govoriti o podpiranju gospodarstva je pa nesmisel. Gospodarstvo obstoji ravno v tem, da nam ne samo vstvarja gnotne podlage za vzdrževanje gospodarskih pridobitnih podjetij samih, temveč tudi gnotne preostanke za podpiranje duševnih in sploh kulturnih potreb. Zato se moramo vsi trezni ljudje strniti skupaj, da se napravi konec temu, kar se imenuje »gospodarstvo« pri S. L. S.

Čisto pravilno je omenjal na shodu zaupnikov narodno - napredne stranke kmečki govornik z Dolenjskega, da smo kmetje počasi že siti tega podeljevanja miloščin kmečkemu prebivalstvu v obliki raznih podpor, ki so obenem politične podkupnine. Kmečke politike ne razumemo kot podeljevanja miloščine kmetom, dokler je lepo pridkan in uboga gospoda župnika pri volitvah. V tem je bistveni razloček med nami neodvisnimi kmeti in »agrarnim gospodarskim programom« S. L. S.: Klerikalci izvajajo, čeprav baje edini patentirani kristjani, popolnoma materialistično načelo, da zadostuje, če od zgoraj doli, od oblasti med ljudi pride nekaj tisočakov, in razmere bodo hipoma boljše. Mi kmetje pa stojimo na stališču, da šele izobražen človek daje denarju pravo vrednost, in da ni namen deželne ali druge vlade, da bi se ona brez ozira na gospodarske in umstvene sposobnosti

širokih množic spuščala v razna čeprav po svoji potrebi jako koristna podjetja. Mi smo tega mnenja, da je naloga oblasti edino le **reguliranje**, vrejevanje danih sposobnosti, in pa podpiranje pri vzgajanju novih s tem, da se skrbi v prvi vrsti za čim večjo izobrazbo posameznika, katerega mu se pa potem prepušča, da to izobrazbo porabi pri svojem zasebnem oziroma združnem delovanju. Zato klerikalno združništvo nikamor ne more: snuje se ena vrsta zadrug za drugo brez ozira na to, če so ljudje zreli za njih vodstvo. Vodstvo prevzema enako gospodarsko in tehnično nesposobna duhovščina. Namen klerikalnega združništva je uveljavljanje in obramba političnega in denarnega vpliva duhovščine med kmeti.

Posledice: potreba **neomejenega** deželnega jamstva. Jedro našega res kmečkega programa je v nasprotju s farovško-agrarnim programom glede nalog dežele: ne navaditi široke množice z večnimi in neutemeljenimi, po večini političnimi podporami na **gospodarsko bergljo**, da smo v vedni nevarnosti, da vse zagrmí po tleh, ko ne bo več mogoče te berglje vzdrževati ali če jo — vlada odtegne; naša zahteva se glasi: vzgojiti posameznika tako, da bo sposoben za **samostojno zboljševanje starih ter vstvarjanje novih gospodarskih oblik**. Priznavamo za zdravo le ono združništvo, ki je zmožno, da se **vklučb težavam razvija**, ne pa kot klerikalno, ki **vklučb moralni podpori** duhovščine in **gospodarski** se strani dežele **propada**. To ne zadostuje, da bi dajalo le inicijativo, mora dajati tudi — dober vzgled z življenjsko žilavostjo.

Da se razvija **neklerikalno** združništvo res v gori označenem smislu in da je na zdravi podlagi, imamo neovrgljiv dokaz v tem-le: Avstro - ogrska banka, čez katero klerikalci zabavljajo, da nima za združništvo denarja, je izjavila, da da **trem** slovenskim zadrugam **kredit** pod pogojem, če **dovolijo natančen vpogled v svoje delovanje**. Naravno, banka mora vedeti, komu zaupa svoj denar. Dva klerikalna zavoda pa **nista dovolila take revizije**; če sedaj klerikalci zabavljajo na Avstro - ogrsko banko, da ne da denarja, ravna jo naravnost otročje. Nasprotno se je pa »Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice« **podvrgla reviziji** tega največjega denarnega zavoda, ki izdaja naše bankovce, in je tudi dobila primeren kredit pri banki. Pač najboljšo pričevalo, da je zadruga na pravi podlagi. Nasprotno pa je omenjeno postopanje klerikalnih zvez samo dokaz za našo trditev, da je vse klerikalno združništvo na napačni poti, ker odloča o njem in v njem **politična** potreba in želja, namesto **gospodarske** potrebe in — sposobnosti.

Zato ne bomo pustili neodvisni kmetje **farovžu** v rokah vajeti svojega gospodarskega delovanja. Izobrazimo si svoje

sinove, da bo slovenski kmet **sam zmožen in voljan** voditi svoje denarno, združno in zemljiško gospodarstvo.

Ribnikarjeva zadeva v deželnem zboru.

Poslanec dr. Novak in tovariši so vložili na dežel. glavarja dr. Šusteršiča to - le interpelacijo:

»V Ljubljani izhajajoči dnevnik »Slovenec« je dne 21. novembra 1911, št. 267 prinesel med ljubljanskimi novicami neki članek, v katerem se dolži gospoda Adolfa Ribnikarja, tržnega nadzornika mesta Ljubljane, da se je udeležil znanih demonstracij v Ljubljani dne 18. septembra 1908.

Notorično je, da prinaša list »Slovenec« opetovanokrat trditve o posameznih, njemu neljubilih političnih nasprotnikih, ki se ne strinjajo z dejansko resnico.

Navzlic temu, — po našem mnenju tudi deželnemu odboru notoričnemu dejstvu, — povzel je deželni odbor to notico za povod obširni preiskavi in enostranskemu zaslišavanju očitidcev, da bi dognal gradivo za kazensko ovadbo proti gospodu Adolfu Ribnikarju na državno pravdnštvo.

Posamezniki, ki so se povabili na zaslišanje odzvali, ne da bi si bili pri tem v svesti, da jih ne veže nobena dolžnost, se takim povabilom odzvati in da zamorejo taka povabila enostavno vreči v koš, so bili zaslišani od enega gosp. deželnega odbornika, ter se je njihova izpoved zapisala na zapisnik, kakor to že posebej spodaj navajamo.

Pod firmo dežel. odbora podpisal in vložil je za deželnega glavarja gosp. dr. Lampe dne 3. maja 1912 ovadbo na c. kr. državno pravdnštvo proti gosp. Adolfu Ribnikarju. V tej ovadbi obdolžuje deželni odbor gospoda Ribnikarja, da se je na kazniv način udeležil demonstracij, in sicer pobijanja šip na kazinskem poslopju ter poškodovanja hiše krojača gosp. Antona Reiserja.

Kakor je iz ovadbe razvidno, je deželni odbor zaslišaval razne priče, ki so seveda glasom tega zaslišanja vse potrdile krivdo gosp. Ribnikarja. Kot povod za svoje postopanje in uradno preiskavo navaja ovadba glede enega dejanja gori navedeno notico »Slovenec«, glede drugega dejanja pa navaja kot povod za preiskavanje in ovadbo na državno pravdnštvo: »Ker so o poškodbi hiše gosp. Reiserja krožile po mestu najrazličnejše govorice.«

Ker so tedaj krožile »najrazličnejše govorice po mestu«, zato je deželni odbor po zatrdilu te ovadbe prevzel nalogo preikovalnega sodnika.

Efekt tega zaslišavanja deželnega odbora in ovadbe je bila sicer obtožba c. kr. državnega pravdnštva proti gospodu Adolfu Ribnikarju, kateri pa je sledila dne

6. julija 1912 razsodba c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani, glasom katere je deželno sodišče gospoda Ribnikarja oprostilo vseh točk obtožbe, ker se je izkazala njegova nedolžnost in seveda tudi popolna neutemeljenost in nezanesljivost ovadbe deželnega odbora.

Tekom glavne obravnave so nič manj kot tri priče potrdile pod prisego, da je od deželnega odbora na zapisnik zapisana izjava prič napačno zapisana, da je tedaj dotični gospod deželni odbornik izjave prič drugače zapisal, kakor pa so priče v istini izjavile.

Kakor je izjavil pri obravnavi gospod dr. Triller, deželni odbornik, se je ta akcija v deželnem odboru vršila brez njegove vednosti.

Po mnenju podpisancev deželni odbor ni za to tukaj, da pobira članke iz raznih neverodostojnih časopisov ter poizveduje po »govoricah, ki krožijo po mestu« in potem vpeljuje preiskave in dela ovadbe na državno pravdnštvo; tak delokrog sploh ni odkazan deželnemu odboru.

Zategadelj vprašamo g. deželnega glavarja:

Ali je z njegovo vednostjo in z njegovim privoljenjem zaslišaval v imenu deželnega odbora kak član deželnega odbora razne priče in ali je gosp. dr. Lampe z vednostjo in privoljenjem gosp. deželnega glavarja vložil ovadbo na državno pravdnštvo?

Ali misli gosp. deželni glavar — za slučaj, da pritrdi našemu mnenju, da ne spada v delokrog deželnega odbora, pobirati notice iz časopisja ter poizvedovati o »najrazličnejših govoricah po mestu« in jih jemati za podlago zaslišavanju po kakem gosp. deželnem odborniku kot takim in ovadbam na državno pravdnštvo — odrediti, da se v prihodnje tako postopanje in napačno razumevanje dolžnosti deželnega odbora opusti in da se v imenu gosp. deželnega glavarja ne vršijo več take preiskave in ne vlagajo take ovadbe, ter s tem preprečijo krivična preganjanja?

Za slučaj, da namerava gosp. deželni glavar, oziroma deželni odbor si še nadalje povsem nedopustno in neupravičeno prisvajati delokrog za pobiranje notic po listih in poizvedovanja po »najrazličnejših govoricah po mestu« za zaslišavanja prič, ki se seveda prostovoljno in ne da bi jih v to vezala kaka dolžnost, pustijo od deželnega odbora zaslišavati, kaj namerava ukreniti gosp. deželni glavar, da se ta zaslišavanja in zapisi izpovedb pred deželnim odborom ne bodo vršili tako, kakor so izpovedale pred sodiščem tri priče —, da so se namreč njih izpovedbe pri deželnem odboru napačno zapisale?

Kaj misli ukreniti gosp. deželni glavar, da se s takim, od treh zapriseženih prič potrjenim napačnim zapisovanjem izpovedb v prihodnje ne kviri več ugled deželnega odbora?

Ali misli gosp. deželni glavar o vseh takih korakih obvestiti deželni odbor kot tak in odrediti, da se imajo o takih korakih izvršiti sklepi deželnega odbora, ne pa, prepustiti gosameznim gosp. deželnim odbornikom, da na svojo roko izvršujejo na podlagi lažnjivih notic po časopisju in najrazličnejših govoric po mestu preiskave in vlagajo ovadbe brez sklepa deželnega odbora?

Razgled po svetu

Čehi na Dunaju.

Pred 25. leti je bila ustanovljena prva češka posojilnica na Dunaju v I. okraju. Članov je imela 99, deležev 6850 K, posojil 1550 K, vlog 3200 K, prometa 25.650 kron. Dandanes imamo na Dunaju 10 čeških posojilnic, s sledečim premoženjskim stanjem: članov 4209, deležev 890.600 K, rezervnih zakladov 173.000 K, posojil 2.600.000 K, vlog 6.500.000 K, letnega prometa pa 191.120.000 K. Lep gospodarski napredek.

Spopad na črnogorsko - turški meji.

Dodatno k temu spopadu sporočajo, da je bilo turških vojakov 3000—4000. Komisija iz Črnogorcev in Turkov sestavljena, je našla, da so bili vsi mrtveci in ranjenci na črnogorskem ozemlju.

Homatije na Turškem.

Na Turškem je vse narobe. Lahki so zopet napadli z vojnimi ladjami morsko ožino pred glavnim mestom Carigradom. V notranjosti države je povsod nered. Makedonci se pripravljajo na vstajo. Počeli so se upirati redni vojaki in Albanci. Vojaki, katere so poslali proti upornikom, so se upornikom pridružili. Okrog Prištine se je zbralo 26.000 albanskih vstašev; uporniki so ujeli 3 bataljone in zaplenili 3 topove, 4 strojne puške in 400 pušk. Odličen vstaški vodja, Isa Boljetinac, pripelje še 10.000 bojnikov. Med tem je prišla na krmilo nova vlada, ki obljublja, da napravi mir in red s tem, da bo pravična napram vsem narodnostim. Dosedaj so imeli na Turškem glavno besedo Mladoturki, ki so povzročili te vstaje s svojimi poskusi, da bi vse neturške narodnosti na Turškem spremenili nasilno v »Osmanlije«, to je Turke. Torej nekaj podobnega, kot v naši državi, kjer hočejo Nemci ponemčiti vse ostale narodnosti in jim zato priznavajo čim manj pravic.

Slovenija

Deželni zbor.

Kranjski deželni zbor je imel kljub temu, da so sedaj tudi v politiki počitnice, kar iznenada dvadnevno zasedanje, in sicer dne 23. in 24. julija. Na drugem mestu govorimo obširneje o pomenu tega zasedanja. Tu naj podamo kratko poročilo.

Po otvoritvi naznani deželni glavar, da je baron Žvegelj odložil svoj deželnozbornski mandat.

Napredni poslanci so vložili interpelacije radi draginskih doklad za učitelje, radi Ribnikarjeve zadeve, pravičnega odpiranja in zapiranja trgovin in omejevanja politične svobode državnih uradnikov.

Sklene se zakon o napravi vodovoda za Bled, Zgornje Gorje in Ribno, ki bo veljal 650.000 K. Država in dežela prispevata po 260.000, občine pa 195.000 kron.

Dr. Lampe poda predlog v »varstvo združništva«. Proti glasovom naprednih in nemških poslancev se sklene, da morajo prevzeti dežela neomejeno jamstvo v pomoč zadrugam.

Poslanec Piber poda za deželni odbor poročilo o **deželnih vodnoelektričnih napravah**. Dosedaj se je izdalo za napravo na Završnici skupaj okrog 325.000 kron. Po predlogu posl. Jarca se dovoli deželnemu odboru še 2 milijona kredita za **dovršitev te naprave**.

Ko sta odgovorila deželni glavar in deželni predsednik na razne interpelacije, je bilo zasedanje zaključeno.

s **Nezaslišana klerikalna lumparija**. Šuklje predlaga v svoji znani brošuri o faliranem deželnem gospodarstvu klerikalcev v pokritje velikanskih primanjkljajev, naj se vpelje — **nov vinski davek na vino, ki se doma popije**. Klerikalci so nameravali vpeljati ta davek po deželnih volitvah, ki bodo čez dve leti. Potem, ko bi bili izvoljeni zopet za 6 let, bi jim jeza tudi klerikalnih vinogradnikov - volilcev mnogo ne škodovala. Zato so za sedaj sklenili to nakano utajiti. Šuklje jo je pa v svoji knjigi prežgodaj izdal, in sedaj so se vsi vinogradniki vsled tega pokonci. Da bi klerikalcem ta jeza čez dve leti pri volitvah ne škodovala, so začeli trositi po Dolenjskem prav klerikalno nesramno laž, da baje predlaga ta davek — dr. Tavčar. Prosimo čitatelje, naj nam takoj javijo vsakogar, ki bi trosil to trditev, da se klerikalnim lažnikom stopi primerno na prste. Da pa kmetje spoznajo, kako izgleda klerikalni predlog o novem deželnem davku na vino, opozarjamo, da priobčimo v »Gospodarstvu« podrobnejše podatke o tej klerikalni nakani glede vinskega davka iz Šukljeteve knjige.

s **Volitve v Mostah pri Ljubljani**. Pri volitvah v Mostah so zmagali klerikalci, ki so djali med svoje kandidate **pet socialnih demokratov**. Zapomnimo si to, kmetje, da so klerikalci sami postavili za svoje kandidate socialiste, da opozorimo na tiste pridigarje, ki bodo zabavljali čez socialiste, češ da so brezverci.

s **Napad na slovenske in hrvaške delavce**. V Golniku na Solnograškem delajo železnico. Prišlo je tja tudi več slovenskih in hrvaških delavcev iskat dela. V pol ure od tod oddaljeni krčmi so se ustavili in zapeli nekaj slovenskih in hrvaških pesmi. Vsled tega so Nemci začeli prepir, toda delavci se niso dali izzvati, temveč so plačali in mirno odšli. Kar naenkrat so jih pa od zadaj napadli Nemci ter začeli po njih **streljati** kot po živalih, da je bilo **ranjenih 6 delavcev**. Mislimo, da bi šulferajn tistim svojim nemškim rojakom storil veliko uslugo, če bi jim postavil **par nemških šol**, namesto da jih vsiljuje nam Slovanom. Tako bi se najprej Nemci naučili, da naj bi bili tudi oni — kot se za ljudi spodobi. Naj bi vsak narod skrbel za izobrazbo **vseh svojih članov** in ne vsiljeval svoje omike drugim narodom, bi bilo kmalu konec takimle izbruhom narodnostnega sovraštva.

s **Izid volitev v Trzinu**. Pri volitvah v občinski odbor dne 23. julija so bili izvoljeni 3 Slovenci in 3 Nemci, tako da šteje trziški občinski odbor 13 Slovencev in 5 Nemcev. Slovenci so nastopili vsi složno proti Nemcem.

o Ljubljanska okolica o

ljilz Št. Vida nad Ljubljano. (Občeznanemu »Domoljubovemu« dopisniku v album.) Prebiti imamo malo časa odgovarjati na tvoje »hante«. Pa ker si nas izzval, naj bo, toda ob kratkem. Torej, ti javkaš, da le »Krovčeva Manca« krtači klerikalne šentvidske veljake po naprednih časopisih. O, reva prismojena! Kaj ti še ne pade v tvojo gorenjsko bučo! Radi »Manice« bodi kar lepo potolažen, kajti prvič sta sedaj precej narazen in jej šentvidske razmere niso več tako znane, kakor časih, in drugič se jej, odgovarjati na tvoje čenče, ki jih trošiš po »Domoljubu«, zdi škoda časa, črnila in papirja. Torej onega, ki te spoveduje po naprednih časopisih, le išči v drugi koži! Pa idimo dalje! V »Domoljubu« citiraš neke njene vrstice (katerim je pa več kakor polovico pridejanega) izza njene nedoletne dobe, za časa ko v Št. Vidu še ni bilo ne liberalcev in ne klerikalcev in so razni kaplani, fajmoštri in Klanfariji, pozneje toli preganjanega Žirovnika kar lizali in povzdigovali v deveta nebesa. Toda ravno s tem si se strahovito osmešil. Klerikalci imate namreč lepo krščansko navado, da svojemu nasprotniku neprestano predbacivate njegove slabosti. In ti pa z omenjenimi vrsticami hočeš prepričati javnost, češ: glejte jo, saj nekdanj je bila pa tudi klerikalcem prijazna. Torej biti

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

klerikalec, je po tvojem mnenju največja slabost in lumparija. Ne vemo sicer, ali govoriš to iz prepričanja, gotovo pa je, da si s tem sebe in vso svojo stranko strahovito blamiral. Ampak do »Manice« pa moraš imeti res neko globoko vkoreninjeno ljubezen, ker se je po tolikem času še vedno živo spominjaš. Kakor je razvidno iz tvojega pisanja, jo še celo želiš imeti med svojo črno sodrgo. Mogoče, neumen si zadosti. Ta tvoja želja je seveda zaman, kajti njej brani k temu prvič njeno trdno napredno prepričanje, drugič, ker si ji provzročil svoj čas že brezštevilo krivic, in tretjič si svojo klerikalno gardo njenim šentvidskim rojakom že toliko škodoval in zasejal med nje toliko sovraštva, da se mora ona s studom obračati od tebe in od vsega, kar le količkaj smrdi po klerikalizmu. Torej le kar pod nosom se obriši zanj in vedi, da nobeden iskušen in količkaj značajan človek dandanes za nobeno plačilo ne bo pristopil k koruptni klerikalni sodrgi. Kaj takega, tako nizkega, so zmožni k večjemu le še kaki »pagateljni!« — Torej, pozdravljen, če ti bo pa kaj dolg čas, se pa še kaj oglasi!

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Naš »Domo-ljubov« znani dopisnik je postal zadnje čase toli drzen in nesramen, da je pričel kar imenoma navajati svoje politične nasprotnike ter jih sumničiti radi raznih, njemu neljubilnih dopisov. **Da se to ne sme,** pokazali mu bomo na pristojnem mestu ter mu tako okrajšali njegov predolgi strupeni jezik.

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Šentvidski župnik Zabret, **ljubitelj miru in sprave,** je, kakor znano, enkrat bil tako srečen, da ga je nekdo fotografiral v objemu z nežno gospodično. To pa ga grozno jezi, ker se je slika našla pri Roku Berliču, je istega tožil radi žaljenja časti, na kar je sodišče R. Berliča obsodilo na 50 K globe, ker je, kakor pravi razsodba, s tem, da je to sliko pokazal raznim osebam, zagrešil neki velik in zelo zveržen paragraf. Rok Berlič se je seveda proti tej razsodbi pritožil, ker ne ve, kako pride do tega, da bi bil **on kriv,** če je enkrat naredil nerodnost in se fotografiral s čedno punico. Značilno za župnika pa je, da si ne upa **zavrnil sliko in da ne pokliče gospodične, ki jo predstavlja slika, za pričo, da ni res, kar se mu očita;** kakor hitro bi on to naredil, bi mu radi verjeli, da je on nedolžen pri tej komediji. Dokler pa tega ne stori, pa pač ne moremo misliti drugače, kot da je **on tisti, ki ga predstavlja slika,** saj so tako še celo njegovi pristaši zatrjevali. Mi smo ga namreč povabili, da naj toži, **če slika ne predstavlja njega,** on pa je tožil Berliča radi žaljenja časti, ker je sliko pokazal drugim. To je prav po farovškem receptu, ki pravi: »Ne glej me, temveč poslušaj me.« Tako, kajne, župnik Zabret, bi bilo vam prav; potem bi pa nobenega ne tožili, ker bi pri takih slikah vsi mižali.

Ij Dev. Mar. v Polju. Brez odmora čita se vedno po vseh naprednih časopisih o sodnih obravnavah radi najpodlejših volilnih sleparij od strani klerikalcev. Čudno je le to, da ta stranka vedno na polna usta naglašja ljudsko voljo — kadar izpade zanje volitev ugodno — nikoli pa nima toliko poštenja in odkritega poguma, da bi tudi po pravici povedala — kako pri luči izgleda tista toli hvalisana ljudska volja, in kakih nepoštenih in protizakonitih sredstev se poslužujejo kolovodje klerikalne stranke, da pridobe, ali da si obdrže krnilo in vajeti nad ubogim zapeljanim ljudstvom, katero potem — ako imajo enkrat moč in oblast v rokah — neusmiljeno izrabljajo, da s tem sami sebe okoristijo. S kako vnemo pomaga razen umazanega breznarodnega klerikalnega časopisja k tem volilnim hujškarijam in agitacijam naša duhovščina (z žalibog jako malimi izjemami) raz prižnice, v spovednici, in povrh tega s strastno in grozečo osebno agitacijo še izven cerkve, to nam je žalibog vsem še preveč znano, in gorje ubogi pari, katera se temu nasilju postavi po robu, naša krščansko - katoliška duhovščina z njihovimi podreptniki vred ga preganja toliko časa, da ga duševno in gmotno — ako ji je le mogoče — brezsrčno uniči. Koliko teh ubogih ljudi pregovore ti hudobneži k raznim volilnim sleparijam, čita se dan na dan, in med tem, ko se prvi pri eventualnih obsodbah strogo kaznujejo, se vedo vedno pravi zločinci — smeje si v pest — umakniti roki pravice. Pretečeni teden sta bili obsojeni pred sodiščem zopet dve zapeljani žrtvi radi občinskih volitev v Dev. Mar. v P., in sicer en posestnik **na 21 dni,** in drugi **na teden dni strogega zapore,** in v povrnitev sodnih stroškov, kateri tudi ne bodo majhni. Pri tej obsodbi je sedel tudi glavni zapeljivec k vsem tem nečednim dejanjem, župan Jaka Dimnik, na zatožni klopi, a vendar je odnesel pete in odšel ko nedolžno jagnje iz sodne dvorane. Ne mislite si pa, da je ta župan tako nedolžen, kakor je naprtilo o sebi to prepričanje celo sodnemu dvoru; v dokaz temu vam priobčim sledeči pogovor, ki se je vršil ob času po občinskih volitvah med tukajšnjim posestnikom Ivanom Strahom ter posestnico Marijo Pečar iz Studenca. I. Strah: Marija, kako gre pa kaj tvojemu možu v Ameriki? — M. Pečar: Ta, že dve leti mi ni pisal. — I. S.: Saj je vendar iz Amerike poslal pooblastilo za občinske volitve v Dev. Mar. v Polju? — M. P.: Nič mi ni poslal, in naš župan Dimnik je sam rekel, da ima on sam pravico raditega, ker je mož že toliko let v Ameriki — pooblastilo podpisati, kar je tudi storil. S tem pooblastilom je šel potem na volišče Janez Trilar iz Studenca. — To, predragi bralci, je samo **en dokaz** izmed mnogo drugih, katerih se je prav posebno goreče posluževal sedanji župan Jaka Dimnik v Dev. Mar. v Polju in že tukaj se vidi, s kakimi sredstvi je ta možakar delal, da se obdr-

ži na županskem stolčku. Kako grozno in na debelo se je pa sleparilo in spravljalo ljudi pri sestavi volilnega imenika ob volilno pravico, o tem je pa tu toliko materiala, da bi bilo sploh preveč pisati, bilo bi pa obenem tudi brezuspešno pisati, bilo bi pa obenem tudi brezuspešno, kajti rekurz, kateri je bil z nepobitnimi fakti o protizakonitostih podprt, je, kakor znano, naša slavna deželna vlada zavrnila. (Rekurz je bil namreč vložen od napredne strani.) Radovedni smo, ako bo na podlagi omenjenega razgovora med posestnikom Strahom ter posestnico Pečar državno pravdnništvo vse potrebno ukrenilo, da pozove tega vzoržupana na odgovor za ta dogodek, da mu da pri tem primerno priložnost, se mu očitane oprati, ali mu pa podeliti za istega — zaslužno plačilo.

Ij Iz Kamnika pri Preserju. Plodovi klerikalnega časopisja. Kako slabo vpliva klerikalno časopisje na nekatere ljudi, se jasno kaže, če se z njimi le nekoliko spustiš v pogovor o politiki. Seveda odvrčajo početja sedanje duhovščine, deželne ga odbora in klerikalni listi, v katerih grmijo Kristusovi namestniki mesto ljubezni najhujše sovraštvo napram onim, ki ne trobijo v njihov rog; vse to klerikalno slabotno delo odvrča naše ljudstvo od njih. Toda oni, ki še niso izpregledali, imajo tako otročje nazore, da jim ni pomagati. O Sokolu pravijo, da so v tem društvu sami brezverci in bogataši. Torej proč od Sokola. Tako namreč govorijo stari. Da se o Sokolu, katerega načelo je: bratstvo, enakost in svoboda, tako govori, potem pač ve vsak soditi naše klerikalno časopisje, katerega bero še nekateri naši ljudje. — Naše verno ljudstvo. O, kako dobro za vero bi storila naša duhovščina, če bi enkrat začela na prižnici oznanjevati **krščansko ljubezen in čednosti,** ki jih mora imeti vsak pravi kristjan! Toda tega naša duhovščina še ni storila in tudi nikoli ne bo... Samo veruj, spoštuj duhovnike, pa moli, da **Te drugi vidijo,** potem prideš gotovo v nebesa. Tako mora vsak delati pri nas, če neče, da se ne zameri ljudem. Sicer pa Te obrekujejo, da si najhujši brezverec, ki Te bodo na dnu pekla hudobci na kosce trgali in nikoli raztrgali, da si od hudiča obseden in da si mu dušo prodal... Obrekovanje, laž, sovraštvo na eni strani, slepa vera, prilizovanje duhovnikom in hinavščina na drugi strani: gotovo boš izveličan. — **Pred ustanovitvijo Sokola.** V kratkem napravi borovniški, vrlniški in Sokol iz Notranjih Goric izlet v Kamnik, kjer bodo proizvajali proste vaje na dvorišču posestnika in gostilničarja g. Andreja Petelina. Ob tej priliki ustanovimo Sokola, ki bo pod odsekom bor. Sokola. Kakor je že naprej videti, nam ne bo težko, dasi se nam bodo delale ovire od farovške strani. Kajti naši fantje kažejo za to dobro stvar precejšnje navdušenje. Komaj čakajo, da pride Sokol v Kamnik.

Belokranjske novice

bk Iz Dragatuša nam pišejo: Naš župnik ne more niti mrtvih pustiti v miru. Rajnkega Aškerca je na grd način opisoval pred otroci. Šolskim otrokom je pravil, da je bil brezveren duhovnik in da ga je bog kaznoval, ko je zbolel in umrl. To je gotovo pohujševanje otrok. Sicer je pa sramotno za duhovnika, da na tak način grdi mrtveca, ki mu ni nikdar nič žalega storil. Naš župnik pa opravlja pri nas tudi službo policaja. Ker je imel na dan žegnanih prejšnji napredni župan v svoji gostilni godbo, ga je župnik hitro ovadil ter zahteval, naj ga občinski odbor kaznuje kar na trideset kron globe. Seveda je to storil samo iz maščevalnosti, ker ni njegov pristaš, kakor sedanji župan. Sedanji župan je župniku sploh zelo pri srcu. Župnik kar vedno sedi pri županu v podstrešju, samo takrat ga ne vidimo, kadar župan pretepa svojo ženo. Prihodnjič povemo še kaj več. Župnika pa prosimo, naj le redno čita »Slovenski Narod« na prižnici, da napravi vsaj nekoliko reklame za list.

bk S Preloke. Ni čuda, da je naša vas Preloka tako dolgo zapuščena. Nekoč je bila samostojna. Sedaj prosimo mi slavno deželno vladu za ločitev Preloke od občine Vine, pa vse zabadava. Mi ubogi Preločani še odbornika nimamo, akoravno je imela Preloka lani tri odbornike. Toda vinški župnik Kenig ne trpi nobenega naprednjaka v občinskem odboru, ker naprednjak vidi vse in se ne pusti oči mazati, zato si gospod župnik izberejo kopita po svoji nogi. Vas Preloka ima čez 36 hišnih števil, a za odbornika gosp. župnika Kadunca. Ali more on kmeta zastopati, ko ne ve, kaj je motika, lopata ali kramp. Ubogi kmet, kdaj se ti odpro oči, da se ne boš dal tem gospodom farbat, da ne bo prepozno. Mi možje rečemo samo še toliko, da kmet je davkoplačevalec, in kmet naj voli kmeta, gospodje pa gospoda. Toliko za danes. Na zdar! — Več Preločanov.

o Dolenjske novice o

d Vače. Znani rabelj naših naprednih društev na Vačah, se je v zadnjem »Domoljubu« zaletel v naše gasilno društvo in v naše Sokole. Moral je biti po svoji navadi pijan, da je toli sirovo tulil. Majdič, povej nam, koliko si že plačal za naše Sokole? Koliko si že dal za naš »Gasilni dom«? »Gasilni dom« smo si Vačani sami postavili in sami ga bomo oskrbovali. »Gasilni dom« je trška lastnina in samo trški zastop je njegov gospodar, Majdič pa nikoli. Majdič naj preobrača kozolce po kaplaniji. Sokoli ga ne bodo nikoli prosili, če smejo telovaditi v »Gasilnem domu«. Majdič, le tiho bodi in premišluj mične zgodbe svojih Čukov in marinarič. O tem pa drugč. — O d b o r.

Telovadno društvo ribniški »Sokol« priredi dne 4. avgusta t. l. 5. javno telovadbo z ljudsko veselico. Veselica se prične že ob 3. popoldne, telovadba ob 4. popoldne. — Vstopnina za sedeže po 1 K, stojšča so prosta. — Dragi čitatelj! Ako poznaš količkaj sokolsko idejo, sokolski namen in cilj, boš počastil s svojim obiskom to prireditve. Društvo je za današnje razmere velevažno. Organizacija je nepristranska; pristop dovoljen vsakemu zavednemu Slovincu. Pridite torej! —

d Telovadno društvo »Sokol« v Radečah pri Zidanem mostu priredi dne 11. avgusta 1912 povodom zleta zagorskega okrožja svojo prvo javno telovadbo, združeno z veliko ljudsko veselico. Natančen spored prireditve sledi. — O d b o r.

d Iz Boštanj ob Savi. Visoki deželni odbor kranjski energično pritiska na tukajšnji občinski zastop, da občinske ceste in pota spravi v dober stan in vzdržuje, kar je sicer res hvale vredno. Toda to stane mnogo denarja. Občina sama ne more tega nikakor izvršiti, ker nima nobenih dohodkov in nikake podpore. Vinska letina je že nekaj let prav slaba, eno leto se pa ni vina skoraj nič pridelalo. Tudi drugih pridelkov je bilo radi raznih ujm malo, tako, da je primanjkovalo povsem živeža, katerega so ljudje morali kupovati. Tudi živina je izginila iz hlevov. Brez zdatne podpore se marsikaj ne more izvršiti, kar bi občina sicer prav rada storila v občo korist. Take okolnosti pa ne tlačijo samo naše občine, nego tudi katero drugo. Nekaj pozornosti naj bi pa pač visoki deželni odbor posvetil deželni cesti Radeče - Krško, posebno na potezo tukajšnjega občinskega ozemlja, kjer je nastavljen zanikerni cestar »Pepče«. Ob deževju je blata na cesti do členka, ob suhem vremenu pa prah, da človeku ni mogoče dihati, ker ga zavije v gosto meglo; in kaj še, če mimo pridirja brzi avtomobil? Živa meja ob cesti, ki bi imela služiti za obrambo, namesto dragih lesenih držajev, že ni bila tri leta ostrižena, leseni držaji, ki pa so še, še sami podirajo. Most čez rečico Mirno pri žagi boštanske graščine, ki veže okrajno cesto z deželno cesto Radna - Velika Loka, je v tako slabem stan, da se je bati kake katastrofe. Za vse to pa se cestni organi ne brigajo. Omenjeni cestar, kateri ima za svoje pomagače velikane, nekaj čez 1 m visoke lastne sinove, ki so gotovo plačani kot močni, odraščeni delavci, je vnet agitator in pristaš stranke Ezeles, ne more vsemu kaj, ker je postal »vzoren« živinorejec, ter si je postavil baje z deželno podporo vzoren živinski hlev, torej se mu tudi lahko vsled njegovega »zunanega« delovanja spregleda delo na cesti, kamor spada, in za kar dobiva prav dobro mesečno plačo. Tudi žejen je večkrat, toda to ne bodo gotovi oštirji povedali, ker izgube potem dobrega in — učenega gosta. Cesta pa naj ostane cesta taka, kar »po naravi«, kakršni so letni časi.

d Iz Prečne. Državno pravdnštvo v Novem mestu je vložilo tožbo proti znamenemu klerikalnemu veljaku, bivšemu županu in lesnemu trgovcu Franc Vintarju iz Hrušovca, Franu Dreniku, gostilničarju v Prečni in Mihi Zdravjetu iz Zaloga zaradi že dobro znanih sleparij pri občinskih volitvah v Prečni. Bivši občinski tajnik, ki je bil s to troperesno deteljico vred v preiskovalnem zaporu, je od obtožbe oproščen. Tudi kaplan Štefan Terškan je srečno pete odnesel, ne molči pa lahko sedaj, greben se mu je še upognil; saj nekoliko znano mu bo kake priprave so bile za volitve in kako so se delile glasovnice. Kakor se sliši, išče Vintar zagovornika, ki naj bi pral njegove madeže; naj si vzame dr. Pegana iz Ljubljane ali pa tistega moža, ki je Vintarju dal navodilo pri Štemburju, kako se mora ravnati, da se pride iz dežja pod kap.

d Iz Mokronoga: Igra »Rokovnjači«, katero je priredilo bralno društvo v Mokronogu, je pretečeno nedeljo čez vse pričakovanje sijajno vspela. — Posetili so nas tujci iz Ljubljane, Idrije in naše okolice. Dvorana gosp. Frana Pence je bila nabito polna, tako, da nekateri sploh niso dobili prostora. Igralci od prvega do zadnjega so častno rešili svoje vloge; dokaz temu gromoviti aplavz, ki je kakor grom čestital igralcem. Na splošno željo se igra v nedeljo 28. julija t. l. ob 5. uri popoldne ponovi v istih prostorih. Cene so znižane. Vabi se torej sl. občinstvo k mnogobrojni udeležbi. Kakor zadnjič, tako bode tudi v nedeljo skrbjeno za dobro jed in pijačo. Torej vsi, kateri se zanimате za gledališke predstave in ki želite dobre zabave, — v nedeljo nasvidenje v Mokronogu!

Odbor.

d Iz Temenice. Pri nas se je pojavil čisto nov Domoljubov dopisnik, neko malo človeče farškega kalibra je poslalo v Domoljub članek iz Temenice. V dopisu so same laži in čisto neutemeljene stvari. Med drugimi lažmi je tudi ta, da je neki posestnik iz Vidma pred komisijo izjavil, da lahko sam dela Temeniško šolo. Res pa je, da je rekel, da je šola potrebna; dejal je tako, ker je bil za to pred oblastmi vprašan. Domoljubovega dopisuna pa o tem nikdo ne vpraša in potem je lahko tih, naj se že vozi na biciklu ali v kočiji. Dalje je pisal jako imenitne reči; zvedeli smo, da je to pisal celih 14 dni, zato pa je tudi dopis tako fin. Vseh reči, ki so pisane, sicer ne razumem, ker nisem tako učen kot Domoljubov dopisun. Pisano je nekako takole: Temeniška šola kot Šmarna gora, nekdo čaka nevesto vrh klanca, Markota na tleh, Temeničani pod streho, Domovina rešena, in nazadnje zopet nevesta vrh klanca in še druge imenitne stvari. Vse prav fino imenitno. Čudijo se ljudje, kje je vse to pobral in čemu je to pisal, ko ta stvar vendar nikakor ne gre skup; kaj takega se je moglo poroditi le v zmešani

glavi kakega farškega podrepnika. Seveda kaj prida tak človek pisati ne more, potem si mora pomagati s takimi neutemeljenimi stvarmi. Kadar boste pobirali kak podpis, prosim, da pridete tudi k meni, ker bom tudi jaz vam dal podpis, pa le s tem pogojem, da mi boste razložili ta vaš dopis v Domoljubu, ker bi tudi jaz rad znal tako fino kot vi.

d **Iz Škocijana.** Pred kratkim me je privedla pot tudi v Škocijan, ki je na glasu, da je trdno napreden. Ustavil sem se seveda v napredni gostilni gosp. Durjave, ki je slučajno tudi predsednik pripravljalnega odbora »Sokola« v tej kmečki občini. Začuden povprašam in poizvem o podrobnem delovanju tega odbora. **Misel dobra, a meso je slabo!** Izvedel sem, da so se bratje novomeški Sokoli potrudili, kar je bilo v njihovih skromnih močeh, da ugnezdijo tudi tu tega krilatega ptica. Žal, da je med večino premalo resne volje! Že čut hvaležnosti bi zahteval, da bi se Škocijanci krepkeje poprijeli započete delo — dela, ki bo v čast in ponos cele škocijanske doline. Menim, da imajo odborniki toliko časti v sebi in ponosa, da se bodo tudi izkazali vredni izkazane jim časti, ki jim je bila podeljena. Upam, da se mi ne bo štel v zlo, ako z najboljšim namenom malo podrežam in navedem imena tega odbora: predsednik g. Durjava; podpredsednik g. Janko Komljanec, posestnik; tajnik g. Urbančič; blagajnik g. Josip Zalokar, gostilničar in posestnik — potem gg.: župan Činkole, Franc Jerman, Jenič in Jerančič Josip, trgovec iz Telč. — Tem gospodom se je poverila težka in nehvaležna naloga, a vedite, da bo seme, ki ste ga zasejali, ob vaši vsestranski gojitvi tudi obrodilo stoteren sad. Ne pustite, da bi se nasprotniki veselili vašega zanemarjenja! Bi ne bila to sramota za vas in celo občino? Boste li pustili, da bi bili vaši neuspehi povod vednim napadom po klerikalnih cunjah? Zastavite **vse moči** — ponudite svoje krepke rame negodnemu Sokolu, da se vspne kvišku v sinje oblake, pričujoč, da ga ni udušila klerikalna lumparija tem manje pa pomilovanje, smehljanje par nezadovoljnejšev že takoj ob rojstvu. Začnite čim prej je mogoče s telovadbo, ker brez te je obstoj društva nemogoč in brezpomemben! Najemite si kako sobico — zadovoljite se s skromnostjo, fantje bodo dobili veselje — in ne bo daleč čas, ko boste lahko tekmovali z okoliškimi društvi in verujte mi, da se ne bodo dogajali tako žalostni prizori — kot n. pr. v Zburah! Za fanta - Sokola bo pijančevanje, pretepi itd. nečastno, barabsko, prepustili bodo te »lepe« lastnosti »Čukuladi«! Naj vas bodri zmaga slovenskega Sokolstva v stostolpi Pragi — **zmaga nad seboj samim** — zmaga krasne vzvišenosti sokolske misli! Za teboj, škocijanski fant, stoji ogromna, nepremagljiva slovanska sokolska armada, katere član boš tudi sam stopal z vedrim licem, čisto mislijo z geslom neumrljivega

očeta Sokolstva Tyrša: »**V mislih domovina, v srcu pogum, v roki moč!**« — Na zdar! — Tu je c.

d **Škocijan.** Zadnjo pot se je napačno poročalo, da sta pri pretepu v Zburih umrla dva. Podlegel je bolečinam samo eden, ostali pa so že zdatno okrevali. Nisem se motil, naš Tone, mojster o pretvarjanju resnice, je stresel cele golide smradu po »Lažiljubu«! Pustimo mu veselje, ker pravi, da si bo s tem zaslužil deveta nebesa in rajsko veselje, ki mu ga na tem nehvaležnem svetu grenijo liberalci.

d **Iz Št. Ruperta.** Mislili smo, da bo naš kaplan Štrajhar zadovoljen in dal mir, ko mu je polovica šentrupertskih občanov prepustila občinsko gospodarstvo. Toda hudobna duša ni srečna v miru; njegova brezmejna ošabnost in maščevalnost nadalje seje nemir, prepir, razdor, sovraštvo; njegov jezik strupeno opravlja, obrekuje, zavija resnico, hujska in ščuje natihoma in javno, krade čast in poštenje uglednim občanom in išče sredstev, da bi jim škodoval in jih uničil. Kar ne zmore sam s svojimi petolizci, pa skuša doseči s pomočjo deželnega odbora, dr. Lampeta, dr. Zajca e tutti quanti. Tudi poslanec Hladnik se mu vsede na lim. Celo božje resnice zavija in uporablja v svoje strankarske namene. V »Domoljubu« ne neha napadati prejšnjega župana, obče priljubljenega posestnika gosp. Župančiča, ker ga vzlic kaplanovemu sovraštvu spoštujemo kot najboljšega za obči blagor vnetega občana. Temu vrlemu možu nihče ne more ničesar slabega očitati, vsak pravičnik ve, koliko truda, potov, izgube časa in stroškov je že imel zaradi občinskih in drugih javnih poslov in da vsakemu pomaga, komur le more, čeprav ima družino in ne 24 ur na dan prostih. Ker je tih in miren značaj, pa udrihata fajmošter in kaplan brezskrbno po njem. Ne mine teden, da se ne bi čez njega lagalo doma in v Lažiljubu. In kako znajo po lisičje zavijati ti malovredneži! Da ne bi bili občani plačevali prevelikih doklad, se je vsako leto proračunalo kar mogoče malo, zato županstvo v začetku leta ni imelo denarja na razpolago, ker davkarija izplača občinsko doklado pozneje, večinoma v drugi polovici in zadnje mesece leta. Ker pa ima županstvo stroške in izplačila že v prvih mesecih, je gosp. Župančič za ta čas, dokler se ne dobi denar od davkarije, založil iz svojega brezobrestno, ki so mu ga seveda morali povrniti klerikalci, ko so prevzeli občino. In sedaj, namesto da bi bili hvaležni, pa vpijejo, da je Župančič dolg naredil, denar pobral ali zapravil. Ne povejo pa, da **bodo ta denar dobili od davkarije.** Ali ni to lumparsko? En zapeljan revček je bil zaradi tega obrekovanja že obsojen, pa bo še drugi. Le škoda, da ni kaznovan povzročitelj teh laži, to je znani »Lažiljubov« dopisnik. Isti tudi opravlja, da so liberalci iz občinske pisarni ukradli blagajnični dnevnik in da je ta politični tat zdro-

bil šipe pri pisarniškem oknu. V resnici pa ni nihče šipe udril, ker te šipe **že več let pri oknu ni bilo.** Ko bi hoteli liberalci ta dnevnik ukrasti, bi ga lahko odstranili poprej, ne pa ga oddali nepoškodovanega klerikalcem. Torej bi mi lahko z večjo sigurnostjo rekli: klerikalci so ga sami skrivaj odstranili, ker imajo vse v rokah, o tatu ni nobenega sledu. Zopet lumparsko početje. Kaplanu Štrajharju, voditelju klerikalnih plazivcev pa rečemo: Vsaka reč ima svoj konec in tudi njegovo hudobno početje ga bo našlo. Ako ne preneha z napadi na poštene osebe, ki mu nič nočejo in ga v miru pustite, tedaj neha sicer ljudi ponižna potrpežljivost, ker so primorani, nastopiti pot samoobrambe, da ubranijo sebe in svoje družine, branijo čast, poštenje in pravico. In tedaj šele se prične boj, ki ga Štrajhar vedno oznanjuje. Ne bomo samo odkrivali njegova ničvredna dejanja, kako pretvarja v svoje samopašne strankarske namene vsako stvar, celo verske resnice, ampak vsi samostojni možje in fante — dosti jih je, ki komaj čakajo tega stremutka — se organiziramo z lastnimi močmi v krepko četo najboljših občanov, ki bodo odbijali Štrajharjeve ostudne napade. Do zdaj se niti bojevali nismo, boj se šele potem začne, ne boj z noži in kamni, z lažmi in obrekovanjem, ampak bojevali se bomo dostojno **v postavnih mejah z resnico za pravico,** zoper laž in krivico, brezobzirno, da bo vsak spoznal hijeno v ovčji obleki in se zavežejo strupeni jeziki. Neradi začnemo ta boj, ker nimamo časa za to, a čut samoobrambe nas bo prisilil, da se žrtvujemo in ustavimo hudobije pobesnelega človeka.

d **Iz Št. Ruperta.** Nečuveno je, kar počenja šentrupertski kaplan. Ob službo je spravil prejšnjega dacarja in onesrečil njegovo nedolžno družino. Sedaj se je spravil nad žandarmerijskega stražmojstra gosp. Abrama, ker je nepristranski in se drži svojih službenih predpisov. Že pred meseci so klerikalci pravili, da bo kaplan stražmojstra proč spravil. Nismo verjeli tem govoricam, ker tako vestnega, točnega in nepristranskega orožniškega postajevođe v Št. Rupertu še nismo imeli. Njegovo vedenje in nastop v službi je brez hib in vzorno. A kar se nam zdi nemogoče, se je zgodilo. Ker ni ščitil klerikalne razgrajače in nikamor, tudi h kaplanu ni hotel po svete, kaj naj stori ali opusti, ampak postopal **po zakonitih določilih,** ga je začel kaplan črtiti in črniti. Kaplanu na pomoč je prišlo poslanec Hladnik, ki je Štrajharjevo poslušno orodje. Kako je ta poslanec napadel orožnike v deželnem zboru, je znano, ni pa znano, da je ta državnozborski poslanec z Dunaja pisal žandarmerijskemu poveljstvu, da stražmojster Abram popiva pozno v noči, da je po krivici aretiral nedolžnega človeka, to je klerikalnega razgrajača. Na to lažljivo ovadbo in menda tudi še na druge, je sledila stroga preiskava. Zaslisale so se razne stranke, tudi kle-

rikalne. Večkrat se je šlo zaslišavati tudi kaplana, ki pa se je vselej skril, da mu ni bilo treba pričati — resnice. Uspeh vsestranskega poizvedovanja in preiskovanja je bil, da so vse kaplane ali Hladnikove ovadbe bile lažnjive. Niti najmanjše protipostavne, strankarske, ali slabe stvari se ni moglo pri gosp. Abramju najti. Še celo nasprotniki, klerikalci, so ga morali pohvaliti. Iz vsestranske preiskave je izšel čist kot solnce in njegovi strogi oblastniki ga niso mogli in smeli kaznovati. Tedaj pa stopi — gotovo po kaplanovem povelju — klerikalni poglavar Šusteršič na noge in ukaže: Abram mora iz Št. Ruperta! In visoka oborožena moč se je uklonila in gosp. Abram je dobil ukaz, da mora nekam na Gorenjsko. Torej, **namesto priznanja za vestno nepristransko službovanje in vzgleden nastop pa kazen**, da se mora s svojo vzgledno družinico seliti in plačevati mnoge selitvene stroške, ki mu jih nihče ne povrne. Nauk: Orožniki naj store to, kar veleajo politikujoči strankarski kaplani, njih lažnjive ovadbe naj potrjajo, v kazni, zapore in nesrečo spravljajo poštenjake, ki ne klonijo tilnika pred kaplani, a ščitijo naj klerikalne razgrajace, ker kaplan je »Oberkomandant!« Nas pa uči to dejstvo, **da ni več pravice na Kranjskem in izgubiti moramo zadnje zaupanje v moč in pravico državnih oblasti.** In kaj sledi temu? To naj odgovarjajo v klerikalnem jarmu tičoči oblastniki.

»Der grösste Schuft im ganzen Land das ist und bleibt der Denunciant,« pravi neki nemški pesnik. Kaj pa je tisti, ki izmišljotino razširja in z lažmi denuncira, kakor šentrupertski »Lažiljubov« dopisnik?

d V Št. Rupertu na Dolenjskem se je zgodilo to - le: V temni noči od 10. do 11. julija sta priletela **dva pol kilograma težka kamna v sobo, kjer spe orožniki.** Kamna sta priletela **hkratu, od dveh strani, skozi dvoje oken,** tedaj sta bila vržena **od dveh oseb.** Predrla sta šipe v oknih in eden je priletel sobo po dolgem, **razbil podobo na nasprotni steni v drobne kosce** in odletel nazaj v sredo sobe, drugi kamen pa je skozi drugo okno priletel **na orožnikovo postelj,** k sreči le na vznožje, sicer bi bil ubil spečega orožnika. Tako daleč je prišlo v Št. Rupertu! Kdo je to naredil? Prijatelj oborožene moči? Ne! Kdo je kriv temu? Ne moremo si misliti drugega kot one, ki obrekujejo vestne orožnike in ščujejo proti njim. Taki naj bodo sadovi najnovejšega izobraževanja, saj se neprenehoma sliši: Boj, v boj proti liberalcem. To menda zato, ker je **Izveličar velel: mir vam bodi.**

d Iz Št. Ruperta. Blagor usmiljenim, usmiljenje bodo dosegli. Eno zadnjih nedelj ste zjutraj pred prvo sv. mašo na šentrupertske trgu prodajali dve revni ženici črešnje. Ena revica jih je dva dni poprej nabirala in težko prinesla s strmega hriba na trg, da bi mogla potem kupiti soli in moke zase, za otročiče in bolnega

moža. Pa prikoraka šentrupertski fajmošter - svetnik in predno gre v cerkev, kjer naj daruje živega boga in kliče usmiljenje božje nad sebe in ljudi, pa stopi k ubogima ženicama, ju sirovo ozmerja in jima **neusmiljeno prebrne koša s črešnjami.** Vse, ki smo gledali, nas je pretresla ta nečuvstva boriška sirovost in v srce se nam je smilila uboga ženica, ki je pobirala raztresene črešnje in bridko jokala, ker krajcarjev za sol ne bo dobila. In vsako nedeljo pred prvo mašo zabrni veliki zvon:

Šentrupertski fajmošter so tič,
sirovi so kot brič,
smili se doma jim lepa krava,
ne smili pa se jim človeška para.

o Gorenjske novice o

g Iz Kranja. Pretekli teden je poročal »Slovenec«, da se je pri zmetavanju mrve na svislih ponesrečil Ivan Podlesnik. Torej tako je avanziral bivši »profesor«, da mora sedaj mrvo tlačiti. Glejte, ljudje božji, kako plačujejo klerikalci onega ki zataji svoje prepričanje.

g Brezje na Gorenjskem. Pri nas moramo omeniti radi dolgih jezikov, da imamo pred vsem trpeti posebno mi kmetje od nekega brezbrkega nežnega lica, ki ima najdaljši jezik na Brezjah, ki stiče in klepeti po hišah, ki njemu sploh nič mar niso in hoče voditi vse županstvo namesto tistega, ki je v to postavljen, namreč župana. Gotovo se gabi vsakemu zavednemu človeku klerikalna izobrazba; to je garda, ki ne spada več med resne ljudi. Naj pa ne mislijo ti »gospodje«, da bodo ugnali nas kmete v kozji rog. Ko bi se raje malo bolj pobrigali za romarska pota in steze, ki so v tako slabem stanu, da bi komaj najbolj izvežban čuk prikobacal čez nje. Tudi oblastva naj bi se nekoliko zato pobrigala iz ozira na javno varnost. Neki Tržičan se je po pravici izrazil, da se bo moral prej zavarovati na življenje, predno obišče Mater božjo na Brezjah. Svetujemo torej »glavi«: pobaši svoje hlabre in krepke čukovske trume in popravi smrtno nevarne steze, naredi rampe pri brveh in očedi kamenja romarske poti, saj je to usluga za romarje, ki pridejo na božjo pot. Toliko za danes, drugič kaj več. Na svidenje! — Gorenjski kmet.

g Z Brezj. Vas Brezje ima že kakih 100 let planino Pungart, ležečo za Tržičem v gorskem hrbtu Košuta pod najvišjim vrhom Kadivo, v svoji lasti. Kupljena je bila od grada Kamna pri Begunjah od slavnih Lambergov. Preje je bila vsa zamenjena in ugrabljena po grajskem nasilstvu, a sedaj jo je slavna agrarna operacija s privoljenjem ministrstva in drugih korporacij jako lepo izboljšala. Poprej je bila brez vode, sedaj so napeljali približno kilometer daleč dobro, zdravo pitno vodo, naredili lepe moderne hleve, prostorno kočjo in iztrebil grmovje ter kamenje. Za-

to gre posebna zasluga požrtvovalnima gospodoma od agrarne operacije komisariju **dr. Vertačniku** in nadzorniku **Iv. Preslju.** Dne 15. juija so si ogledali planino gospodje iz Ljubljane in z Dunaja, med njimi gospod dvorni svetnik **vitez Panc,** poročevalec zemljedelskega ministrstva, in se vsi jako pohvalno izrekli o legi in izboljšanju planine Pungart. Pozdravil, zahvalil in se priporočil za nadaljno naklonjenost kmetijstvu je gospod v imenu sosesestnikov **Florijan Pohar,** mošenjski podžupan in sosesestnik na Brezjah. Nato je dal gospod dvorni svetnik navodila in obljubil svojo podporo kmetijstvu. Mi sosesestniki pa kličemo gospodom za njih zanimanje in pomoč: srčna hvala!

g »Sokol« v Žireh vabi s plakati že nekaj dni sem na svojo prireditve, katera kakor kaže bode ena izmed najlepših dosedanjih prireditev. Na sporedu je: Javna telovadba, moških in ženskih, v sedmih točkah. Po telovadbi pa bode veselica v »Sokolskem domu«, kjer bode dobro preskrbljeno, da bode vsak zadovoljen. Svirala bode »Žirovska društvena godba«. Ker je »Sokol« potreben gnotne podpore, je dolžnost vsakega narodno se zavedajočega domačina, da poseča njihove prireditve ter tako pomaga da zamore »Sokol« vsestransko delovati in se razvijati. Obisk so nam obljubili tudi vrli Idrijeci in Poljanci, pričakujemo vas v obilem številu. Torej na svidenje v nedeljo, dne 28. t. m. Posebnili vabil se ne bode razpošiljalo. V slučaju slabega vremena se vrši veselica 14 dni pozneje, dne 11. velikega srpana.

Ostali slovenski kraji

o S Krasa. V Zgoniku so vložili naprednjaki rekurz za razveljaljenje občinskih volitev v III. razredu. Klerikalci upajo, da bodo pri eventualnih zopetnih volitvah s pomočjo Križanov dobili še več glasov. Se že pripravljajo. Upamo pa, da se Križani ne bodo vsedli na limanice, kakor kalini; tako nevedni in zaslepljeni oni niso, ker so v boju s klerikalizmom v Sv. Križu samem že utrjeni in ker radi čitajo napredne liste. Pri teh volitvah gre za pravi klerikalizem, kakršen vlada na Kranjskem in kdor vam drugače govori, je **pokrit klerikalec,** ki bi vas rad spravil v klerikalno žrelo. Če zmaga klerikalizem na Krasu, občutili bodo vsa gorja tudi oni Križani, ki spadajo pod Nabrežino, oziroma pod sežansko okrajno glavarstvo, kjer se je pri gotovih stanovih že začela čutiti trda pest klerikalizma. Pa tudi ostali Križani bi ne obogateli. One gostilne, ki spadajo pod Kras n. pr. se bodo torej morale sčasoma gotovo zapirati med službo božjo ob nedeljah in praznikih itd., medtem ko bodo Križani, spadajoči pod Trst, gostilne imeli odprte. Kdor ne veruje, kaj je klerikalizem, naj pogleda na Kranjsko, kjer se gotovi stanovi, posebno pa učitelji, ki so največji dobrotniki ljudstva, po ne-

dolžnem preganjajo ter se jih pusti z njihovimi družinami **v grozni bedi in mizeriji kakor nikjer drugod.** Zato je pa na Kranjskem veliko pomanjkanje učiteljev. Klerikalcem je — seveda — to prav, da ostane ljudstvo kakor po starem. Pazimo torej in bdimo, da se ne zanesejo tudi k nam znake žalostne razmere. Ne, Križani, klerikalcev **ne boste volili**, ker bi s tem osramotili tržaške Slovence in pokazali svojo nezrelost pred vsem svetom. Kar rata, rata — klerikalcev ne!

o **V Brojenci pod Nabrežino** so — bržčas začasno — ustavili delo; veliko stroškov so imeli z iskanjem vode in z zidanjem predora, a brez pravega rezultata. Sedaj se namerava napeljati vodo iz reke Timave v Štivanu pri Devinu v Trst. Delo je baje že v tiru. Dotični vodovod mislijo napraviti brez pokladanja cevi, ker cevi večkrat počijo in povzročajo mnogo stroškov. Voda bo tekla torej po cementiranih prekopih v mesto. Trst je do sedaj slabo preskrbljen z vodo. Izvirki v Brojenci ne zadostujejo več, ker se mesto in okolica rapidno širita.

o **Na Kontovelju pri Trstu** so se vedno — več ali manj — dobro razumeli s svojimi župniki, ki so bili kolikor jih pomnim n. pr. Kocjan, Nadrah, Steržinar in Macarol. Niso pa mnogi tako zadovoljni s sedanjim g. župnikom, ker je ta **vmešan precej po kranjskem vzorcu.** Niso mu po volji pevci, niso mu po volji razne druge reči v vasi. Vse bi hotel, da bi plesalo, kakor on piska. Z eno besedo g. Košir misli, da služi v kaki hribovski vasici na Kranjskem ali na Tirolskem. Povemo mu odkritosrčno, da na Kontovelju ni teren za razne klerikalne eksperimente. Ljudstvo je tu sicer dobro in pobožno do gotove meje; ne pusti se pa strahovati od nobenega po pravici. — Povedali bi še marsikaj, n. pr. od procesije, od pevcev itd., a za danes bodi toliko dovolj.

LISTEK.

Matizarjeve zgode in nezgode.*)

(Konec.)

Amerike sem bil kmalu sit zaradi silnega vrvenja. Nobenega miru ne podnevi ne ponoči in vse se godi s tako naglostjo, da se ti kar v glavi vrti. Zato sem jel kmalu cikati nazaj v Evropo. Bil sem že ves pripravljen domov, ko sem bil vendar priča ameriške sleparije:

Bil je semenj in ker sem imel čas, sem se vštulil med živinske kupce. Videl sem, kako je neki rjavokožec, ki je bil čisto podoben našim ciganom, kupil konja, ki je bil kruljav. Ko je bil kup narejen, pravim kupcu:

»Da ste tako neprevidni in kratkovidni, pa kupite kruljavega konja!«

* Iz knjige »Prava in neprava ljubezen« 287 strani. Cena 1 K 60 vin., s pošto 1 K 80 vin., ki naj se pošlje na naslov »Narodna knjigarna« v Ljubljani.

»Ne bojte se za mene!« pravi mi, »za tako kupčijo imam že dosti pameti. Konj šepa samo za to, ker ima en žebelj pregloboko zabit. Tega potegnem ven, pa bo konj tako lepo hodil, kot bi slišal angelce brenkati na harfe.«

Poiščem prodajalca, pa mu pravim:

»Konja ste prepoceni prodali. Mislili ste, da je konj kruljav, pa šepa samo za to, ker ima en žebelj pregloboko zabit. Kupec bo žebelj potegnil ven, in konj bo imel najlepšo hojo.«

»Ali ste omejeni!« smeje se mi oni, »žebelj sem zato tako globoko zabil v rog, da bo neumni hlapec mislil, da konj zato šepa, v resnici je pa žival bila kruljava že prej!«

Stopim spet h kupcu.

»Priatelj,« pravim, »vseeno ste osleparjeni. Konj ima žebelj zato zabit tako globoko, da bi vi mislili, da zato šepa, v resnici je bil pa že prej kruljav.«

»Nič ne de,« reče ta malomarno, saj sem ga plačal s ponarejenim denarjem!«

Vesel sem bil, da nisem imel konja, ker bi bil gotovo ogoljufan pri prodaji.

Drugi dan sem zapustil ameriška tla in se odpeljal v domače kraje.

Na ladji sem prišel med silne umazance; bili so sami Lah in Ogri. Smrdeli so kot dihurji, ker se ni nihče nikoli umival in nikoli preoblačil. Če so se kregali med seboj, očitali so si samo telesno umazanost. Da so bili ti popotniki res neznansko nečedni, potrdil mi je naslednji dogodek.

Neki Lah je prišel neko jutro ves vesel k svoji ženi na krov. »Pomisli, Marija,« reče je, »telovnik sem našel.« »Kateri telovnik?« vprašala je ona. »No, ali ne veš, da sem se pred dvema letoma preoblekel, pa mi je telovnik kar izginil? Danes sem se spet preoblekel in dobil sem telovnik pod srajco.«

Pa tudi sicer je bilo na ladji umazano. V juhi, če se čista čobodra sme tako imenovati, sem dobil nekoč toliko las, da sem moral vzeti kar glavnik, da sem jih počesal z nje. Seveda tiste svinjarije nisem jedel.

Hitro smo prijadrali do suhe zemlje. Izkricali so nas na Laškem, ker je bila večina tistih umazancev Lahov. Ker sem si hotel še po Laškem nekoliko ogledati, sem se vozil iz kraja v kraj — tisto ameriško zlato sem hotel prav hitro pofrečkati — pa je bilo spet toliko umazanosti na vseh koncih kot prej na ladji.

Neki večer sedim v predmestni gostilni v Neapolju in se davim s školjkami, ki so tam doli prav priljubljena jed, meni pa niso šle, zato sem jih pustil.

Kar ti pride k moji mizi Lah, me grdo pogleda in me udari za uho, da so vse školjke odletele z mize. Skočim pokonci, kaj da je. Okrog onega Laha se je gnetlo vse polno na prvi pogled enakih mu bratcev, ki so vsi grdo gledali v mene in se mi bližali s pestmi. Jaz pa, ne bodi len, si zavijam rokave in začnem udrihati po la-

ških bučah. Prislonim prvemu eno, klof-nem drugega, usekam tretjega, butnem četrtega, čofnem petega, jo primažem gor-ko šestemu, pripeljem jo sedmemu, prisolim osmemu, naklestim devetega, nalomim desetega.

Ko so videli, kako mi gre od rok ta rokoborba, so osupnili. Ker sem prenehal, so mislili, da sem omagal, in se znova zadržili v me. A zdaj sem jel vsevprek kresati, garbati, šeškati, krtačiti in ko sem jih še kakih petnajst nabiksal, nabutal, nabrisal in nažgal, so ime strah pred menoj.

Zakaj me je oni grdogled napadel, sem izvedel še tisti večer. Za juda so me imeli in ker je bilo v tistem delu mesta zelo verno ljudstvo, so mislili, da me je treba pošteno pretepsti.

Ko so izvedeli, da sem katoliške vere, so me prišli prositi za odpuščanje in mi pojasnili, da je prvi napadalec na me tako vnet in zvest katoličan, da je hotel Kristusa maščevati nad menoj, ker so ga judje tako mučili. Čudil sem se tako dobremu katoliškemu ljudstvu, bratovščine pa nisem pil z nikomur, ker so bili preumazani in so uši kar kapale z njih.

Ko sem potem po drugi večerji, ki mi je po takem boju prav teknila, sedel z nekim gospodom skupaj, pravil mi je, da so tisti moji napadalec v posebni časti in spoštovanju pri slavni policiji in če bi stvar prišla pred sodišče, sem jaz obsojen, kot sem dolg in širok. To pa vsled nekih starih častitljivih pravic. Tisti gospod mi je tudi razjasnil vso stvar, ko sem ga povprašal zato.

Pred kakimi dvesto leti je bila uro od Neapolja vas, ki je danes več ni. Prebivalci tiste vasi so bili tako verni in dobri kristijani, da niso nikdar napravili niti najmanjšega pregreška. Zato jim je gosposka dala dovoljenje, da so smeli imeti sami lastno sodišče in če se je kak nepridiprav pritepel med nje, so ga sodili in obsodili po lastni pameti in previdnosti.

Tako se je zgodil nekoč v tisti vasi uboj. Ubijalca so dobili, sodili in obsodili na smrt na vislicah. Toda, kdo ga naj obeši? Pisali so v Rim po krvnika, ki zna ljudi obešati. Čez teden dni je prišlo pisanje, da krvnik že pride, a plačati mu morajo za delo tristo lir, kar je okoli stopetdeset goldinarjev našega denarja, za vožnjo pa zahteva polovico od tega.

Dobri kristjani tiste vasi so se zbrali k posvetovanju in študirali, kaj naj store.

»Morilec ni vreden toliko,« pravi prvi svetovalec, »jaz mislim, da ga ne obesimo, ampak da ga utopimo, kar storimo lahko sami.«

»Smrtna kazen se ne sme spreminjati,« pravi župan, »obsojen je na vešala in obešen mora biti. Ker nam pa izvršitev te kazni obeta prevelikih stroškov, zato predlagam, da damo morilcu petdeset lir, pa naj se hudobnež sam da obesiti, kjer hoče.«

Nad vse modre besede so obveljale.

Morilecu so dali petdeset lir in ga spodili iz vasi. Če se je res dal sam obesiti, ni znano.

Iz iste vasi so bili moji napadalci, ki so bili kot njihovi predniki ravno tako vzorni kristjanje.

Iz Neapolja sem jo mahnil v Rim, kjer sem mislil videti papeža. Pa mi ni bilo dano. Tako so imeli skritega kot pravi zaklad; spoznal sem, da je res pravi jetnik in da se mu mora v resnici hudo goditi, če je vedno zaprt v zaduhlih sobah.

Ker papeža nisem videl, obiskaval sem kot pravi katoličan cerkve, da vsaj nekoliko izprosim nebeškega blagoslova nase. V vsaki izmed rimskih cerkva sem pomolil za sebe in za vse sorodstvo do četrtega kolena nazaj, tudi za kakšno mašo sem dal tuintam.

Ko pridem v cerkvi svete Klare v ža-grad ali zakristijo, da bi tudi tu dal za mašo v čast sveti Klari, pa vidim duhovna, ki je imel v roki list in se je jezil.

»Vse se draži in ti slikarji in mizarji ti zaračunajo vsako malenkost!« je godrnjal. »Niti najmanjše stvari ne napravijo v čast božjo in v svoje izveličanje, ampak vse hočejo imeti plačano kot žafran.«

Stopil sem bližje in pomolil dve liri za mašo.

»Le pogledajte,« pravi mi duhovnik in mi kaže neki račun, »le preberite, pa boste videli, če ni to vse skrajno pretirano.«

Vzel sem v roke tisti papir in bral. Naravnost oderuške so bile cene za napravljeno delo in obšla me je kar sveta jeza pri tako majhni bogaboječnosti. Prosil sem duhovna, če smem prepisati račun, da bom z njim nabiral za ubogo cerkev svete Klare, ki sta jo brezbožni slikar in mizar naravnost odrli. Oni mi je to rad dovolil in tisti račun imam še danes. Le poslušajte ga!

Matizar je potegnil iz žepa list papirja in bral:

»Račun o mizarskih in slikarskih delih v cerkvi svete Klare v Rimu:

Zadnjo večerjo izboljšal in olepšal in ubogim dušam, ki so obsojene v pekel, napravil strašnejšo zunanost, 5 lir; svetemu Duhu prilepil dve nogi in izboljšal desno uho, 5 lir; egiptovsko temo trikrat prevlekel s firnežem, nedolžni Suzani popravil spodnji del telesa, spokorni Magdalení naredil sveže solze v oči in ji izboljšal obraz, 4 lire; apostolu Petru pritrdil spodnjo čeljust in mu prilepil v roko nebeški ključ, 1 liro; Judežu Iškarijotu brado rdeče prepleskal, mu možnjo zakrpal in 30 srebrnikov pocinil, 8 lir; svetemu Nepomuku zakrpal obleko, mu naredil nove čevlje, kakor mu tudi popravil ramena, 5 lir; nebeško lestvo, ki jo je videl Jakob v sanjah, izboljšal, 1 liro; Jožefu na begu v Egipt zakrpal čevlje, 1 liro; peklenski ogenj osvežil in možkim v peči napravil nove lase in trepalnice, 1½ lire; nedolžnemu Jožefu egiptovskemu zakrpal plašč, Putifarki pa izboljšal prsi, 2 liri; paradiž prevlekel s firnežem, Evi figovo pero nekoli-

ko nižje pomaknil, Adamu zamazal desno stran, kači pa njen jezik izboljšal in ošpičil, 8 lir; smrt in hudiča nanovo prepleskal, prvi podaljšal koso, drugemu rep, 3 lire; kralju Davidu novo struno nategnil na harfo, 14 lir; smrtni greh popravil in še enega zraven naredil, 1½ lire; sveto Uršulo zadaj popravil, 3 lire; skupaj 63 lir.«

Ali ni to čisto oderuško? Le kak brezsrčen brezbožnež je mogel postaviti tako visoke cene za taka malenkostna dela. Zato sem ubogi cerkvi svete Klare takoj od- rinil par lir, ko sem pa prišel iz Rima, pa pobiral milodare za njo. Ker sem znal ljudem govoriti na srce, da bi se usmilil kamen, sem imel v par dneh nabranih že okoli tristo lir. Namenil sem se drugi dan odposlati denar ubogi cerkvi, kar me napadejo laški roparji in mi vzamejo vse do zadnjega centezima. Pobrli so mi tudi moj denar. Vrh tega so me še osuvali z nožki in našpikali kot divjega zajca. Bil sem srečen, da sem odnesel življenje, zato sem jo pa iz laške dežele kaj hitro popihal, pa tudi za cerkev svete Klare nisem več nabiral.

Prišel sem spet v domače kraje med domače ljudi. Ko sem začul domač jezik, me je spreletelo veselje po vsem telesu in od takrat nisem lazil po svetu med tujim ljudstvom.«

Razno

* **Društvo samomorilcev.** V Petrogradu je odkrila policija društvo samomorilcev, ki imajo baje par sto članov, posebno mnogo dam. Ti društveniki prirejajo po raznih stanovanjih sestanke, kjer srečkajo, kdo se ima prihodnjič prvi sam umoriti. Če tega ne stori, izbero drugega člana, kateremu poverijo nalogo, da strahopetca umori. To društvo je baje sklenilo, snovati podružnice tudi po drugih mestih, s čemur se je izdalo, da mu je prišla policija na sled. Mislimo, če bi te dame prišle za pol leta na kmete, uživale priprosto hrano, šle na polje delat ter se na solncu počeno prepotile, da bi taka društva kmalu razpadla vsled pomanjkanja članov.

* **Zrakoleti s strojnimi puškami.** Angleški izumitelj Cody je prišel na misel, sestaviti zrakolet, ki bi bil oborožensstrojnimi puškami. Zrakoleti so dvoplošniki, imajo motor na 120 konjskih sil in celico za pet oseb. Mesto za strojno puško je na krovu.

* **Kitajska pratika.** Dne 19. svečana so odpravili na Kitajskem staro pratiko in vpeljali evropsko štetje časa. Na 19. svečana so imeli na Kitajskem Novo leto. Od tega dne začno šteti po novem svoja leta, kot jih štejemo mi od Kristusovega rojstva. Letos imamo torej mi leto 1912., Kitajci pa 1. — Dosedaj so šteli mesece po luninih izpremembah, imeli so na leto 12

luninih mesecev, tako da je bilo njih leto za 11 in ¼ dneva prekratko. Zato so pridajali vsako tretje leto po en prestopen mesec, tako da je imelo vsako tretje leto po 13 mesecev. Imena njih mesecev so bila: 1. miš, 2. vol, 3. tiger, 4. zajec, 5. zmaj, 6. kača, 7. konj, 8. ovca, 9. opica, 10. kokoš, 11. pes in 12. prašič. — Na Japonskem imajo tako pratiko še vedno.

* **Kako se spozna navidezno smrt?** Zdravnik dr. Valliant je dokazal, da moremo s pomočjo rentgenovih žarkov spoznati, če je kdo res ali samo navidezno umrl. Pri res umrlem človeku se namreč začno takoj po smrti razvijati žvepleni plini v želodcu, ki fosforiscirajo, t. j. se svetijo, kot gnil les, in zato na aparatu pokažejo jasno sliko želodca in črev. Če je človek samo navidezno mrtev, torej telo še živo, teh svetlobnih žarkov še ni. Zato vpeljejo na vseh francoskih bolnišnicah tako poskušnjo pri mrličih, kjer bo sumnja, da niso v resnici mrtvi. Zgornja iznajdba nam tudi pojasnjuje, zakaj se vidi ponekod na krajih, kjer leži veliko pokopanih ljudi ali posamezen pokopan zelo plitvo, »goreti lučico«. Ta svetloba namreč ni nič drugega kot bleščenje žvepleni in fosforinih plinov, ki se razvijajo pri razpadanju mesa in kosti.

* **Železniška nesreča.** Iz Chicaga poročajo: Na železnici Grand Trunk v North Yarmouthu sta zadela skupaj dva vlaka. Pri tem je prišel 35letni kurjač Artur Cooliss tako med razbite vagone, da ni bilo upanja, da bi se ga bilo moglo rešiti pravočasno izpod podrtij gorečega vlaka. Ogenj je že dosegel zmečkane noge nesrečnega uslužbenca, ki je trpel neizrečene muke in prosil navzoče, naj ga rešijo strašnega trpljenja s tem, da ga na kak način hitro usmrte. Navzoči zdravnik zleze torej po vseh štirih s težavo do njega in mu da v kloroformu namočen robec, katerega si revež takoj položi na obraz. Čez nekaj hipov preneha stokanje omamljenega nesrečnega in prasketajoči ogenj se je kmalu razširil naokrog, kjer je ležal, in ga sežgal hipoma.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva.

Raka: Sporočite naslov, na anonimne dopise se ne moremo ozirati. Potem izročimo zadevo izvrševalnemu odboru. Za enkrat upoštevajte, da ni tako dolgo nobenega, vsaj zunanjega merila za pripadnos k stranki, dokler — ni organizacije. Osnujte »Kmečko moč« po vzoru Mokronožanov, potem bo že vsakdo moral z barvo na dan.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 20. julija 1912.

Gradec: 8, 31, 43, 18, 58.

Dunaj: 10, 16, 60, 3, 43.

Dvignjene v sredo, dne 24. julija 1912.

Brno: 87, 60, 5, 28, 76.

Kri! in dober zajutrak dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite
Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,
Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja **SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 60 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po .. povzetju pod naslovom v glavni zalogi. ..

Lekarna pl. Trnkóczy

.. v Ljubljani zraven rotovža. ..

10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastoj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Grah in smeh

Domače podjetje!

Lastna tovarna!

Priporočilo!

Ozirate se pri nakupovanju oljnatih barv, lakov, firnežev in vseh v barvno stroko spadajočih predmetov na domačo tvrdko 48

Premrl & Jančar,

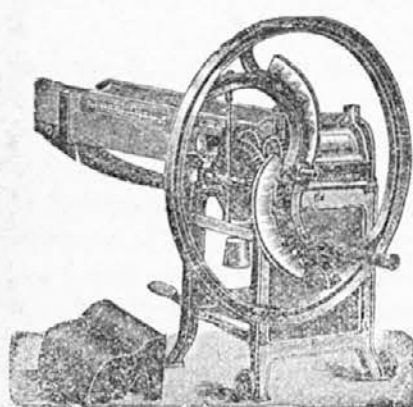
Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Kolodvorska ulica 18.

Ceniki brezplačno!

Najboljša kakovost!

Najnižje cene!

Trgovina z železnino in
 :: poljedelskimi stroji. ::

Fr. Stupica v Ljubljani

priporoča 37

svojo veliko zalogo poljedelskih strojev
najboljše sestave kakor:

Deerňg - kosičnice, obrnčalnice, grablje, bene. u. motorje za poljedelstvo in male obrt, pluga, brane, si moreznice, čistilnice, prese za mavo, grozd in sadje po znano najnižji ceni.

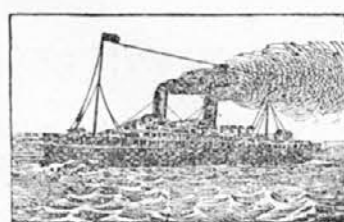
Velika zaloga raznovrstne železnine, orodja itd. cementa, traverz, šin in vseh v železnino spadajočih predmetov.

Ceniki na zahtevo brezplačno!

Ceniki na zahtevo brezplačno!

SAMO 6 DNI!

z brzoparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK

Veljavni vozni listek za vse razrede franc. linije dobiš le pri

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena pisarna

Ljubljana, Dunajska cesta 18

nasproti gostilni „pri F. govou“.

Vozni listek za Ameriko in nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja vozni listkov po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

Vsa pojasnila istotam radovoljno in brezplačno.

Priporočamo našim Kolinsko cikorijo
 :: gospodinjam :: iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA

tovarna zarezanih strešnikov
 ponudi vsako poljubno množino pat. dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

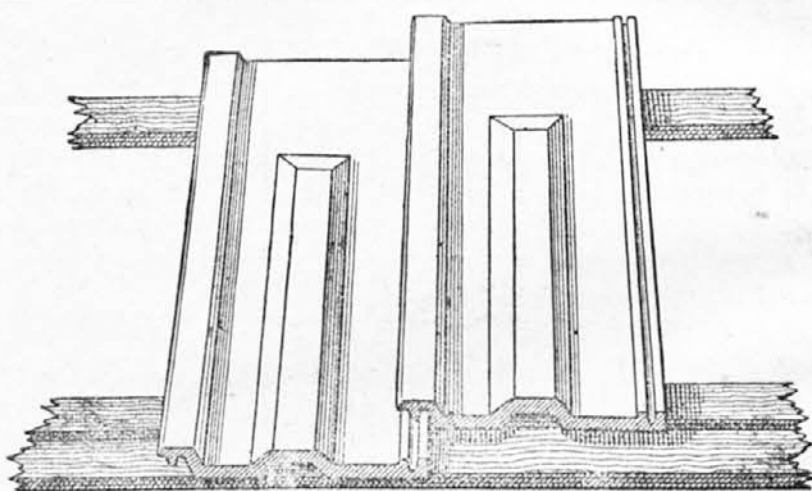
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Spretni zastopniki se iščejo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2., lastna hiša.

Obreštuje vloge na knjižice s $4\frac{1}{2}\%$, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za ves tuj denar. Promet na leto čez 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantneje.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.